

AS “Latvijas pasta banka” publiskais pārskats par 2016.gada 3.ceturksni

Vispārēja informācija

Akciju sabiedrība “Latvijas pasta banka” (turpmāk tekstā – Banka) tika reģistrēta Latvijas Republikā 2008.gada 5.septembrī, vienotais reģistrācijas Nr.50103189561. Bankas juridiskā adrese ir Brīvības 54, Rīgā, LV-1011.

Šis publiskais ceturkšņa pārskats ir sagatavots atbilstoši Finanšu kapitāla un tirgus komisijas “Banku publisko ceturkšņa pārskatu sagatavošanas noteikumiem” ar mērķi sniegt ieinteresētām personām informāciju par Bankas finansiālo stāvokli.

Bankas darbības stratēģija un mērķi

Bankas darbības stratēģijas pamatā ir turpināt attīstīt banku, kas specializējas noteiktā virzienā, strādājot ar noteiktu klientu loku un attīstot šiem klientiem interesantus un nepieciešamus produktus un atbilstošas pakalpojumu sniegšanas tehnoloģijas.

Bankas vīzija – kļūt par ērtu Banku, kas elastīgi pielāgojas klientu vajadzībām, vienlaicīgi pilnveidojot Bankas risku vadības sistēmas.

Bankas misija - nodrošināt klientu vajadzībām atbilstošu un kvalitatīvu Bankas pakalpojumu klāstu.

Bankas pamatvērtības ir :

- ātrums – rezultāta sasniegšanai nenoliedzami svarīgs ir izvēlētais temps, kustības ātrums. Tomēr, lai būtu vislabākais, ne vienmēr ir jābūt visātrākajam. Virzoties uz priekšu, Banka neaizmirst par sava darba kvalitāti un savu klientu apmierinātību;
- precizitāte – finanšu pārvaldība prasa pārdomātu stratēģiju un sevišķu precizitāti. Lai to panāktu, Banka paļaujas ne tikai uz savu kompetenci, bet arī uz savu partneru drošo atbalstu. Precīza un sekmīga manevra ķīla ir profesionāls skats no malas;
- pieredze – apgūstot zināšanas un prasmes, Banka iegūst nenovērtējamu pieredzi. Pieredze paver jaunas perspektīvas, paplašina apvārsni un dod Bankai īsto impulsu izaugsmei un labklājībai;
- pārlicība – Banka ir pārliccināta par savu izvēlēto ceļu, tāpēc katrs Bankas lēmums ir apzināts un konkrēts. Pasaule ap Banku, komercvide nepārtraukti mainās. Pārlicība ir Bankas uzticamais orientieris, izvēloties labākos risinājumus attīstībai un investīcijām;
- elastība – Banka prot strauji reaģēt uz pārmaiņām un pielāgoties tām. Bankas panākumu pamatā ir uzticība uzņēmuma vērtībām, klientu vajadzību izpratne un elastīga pieeja jauniem uzņēmējdarbības apstākļiem;
- enerģija – tulkojumā no sengrieķu valodas enerģija ir darbība, spēks un spars. Tā ir

- kustība, kas nepieciešama, lai sasniegtu nospraustos mērķus. Banka zina, kurp virzīt savu enerģiju un kā ar to sasniegt rezultātus, izvairoties no iespējamiem šķēršļiem;
- līdzsvars – pārdomātas, sabalansētas darbības ļauj stingri stāvēt uz kājām jebkurā situācijā. Noķert īsto vilni ir lielisks sasniegums, bet saglabāt līdzsvaru un noturēties – ir uzvara. Līdzsvars Bankai ļauj virzīties uz priekšu, uzņemot ātrumu ceļā uz jauniem mērķiem;
 - panākumi – īstus panākumus gūst tie, kas nepakļaujas grūtībām un precīzi novērtē riskus. Balstoties uz to, ir veidota Bankas sadarbība ar klientiem. Tā ir partnerība. Viena partnera panākumi nes panākumus arī otram;
 - darbs komandā – ceļojums vienatnē – tas ir izaicinājums un ambīcijas. Tikai kopā ar uzticamu komandu var ātrāk un bez zaudējumiem sasniegt mērķi. Bankas darbā ir svarīga kvalitāte, laiks un efektivitāte. Sadalot atbildību starp komandas locekļiem, tiek iegūts labs ceļavējš, virzoties pretī panākumiem;
 - profesionalitāte – profesionālis pirmām kārtām ir personība, nopietns, kompetents un atbildīgs cilvēks. Tieši šādi cilvēki veido spēcīgu komandu. Tāpēc Bankas tiecas augt, pilnveidoties, noslīpēt savu profesionalitāti un kļūt stiprāka;
 - mērķtiecība – pat visaugstākais mērķis, kas var šķist nerasniedzams, ir tikai secīgu soļu kopums. Galvenais ir redzēt šo mērķi, lietišķi novērtēt un sadalīt resursus ceļā uz to. Banka izvēlas mērķtiecīgu kustību;
 - iespējas – posma, projekta vai gada noslēgums nozīmē nevis stāsta beigas, bet gan sākumu. Tās ir jaunas iespējas un perspektīvas. Katru Jauno gadu Banka sagaida ar jauniem plāniem, entuziasma un cerību pilna, kā arī rūpīgi glabājot visu vērtīgo, ko ir radījusi un guvusi iepriekšējos gados.

Izsverot pašreizējās un potenciālās ekonomiskās situācijas Latvijā un Banku interesējošajā reģionā, priekšrocības un riskus, kā arī Bankas esošos un potenciālos cilvēku un finanšu resursus, Banka turpina šādu stratēģiju:

- Prioritāri piedāvāt pakalpojumus juridiskām personām, veidojot uz personalizētu pakalpojumu sniegšanu balstītu klientu portfeli;
- Līdzvērtīgi juridiskām personām piedāvāt personalizētus pakalpojumus fiziskām personām ar augstiem un ultra-augstiem ienākumiem;
- Plaši izmantot akcionāru, esošo klientu, sadarbības partneru un saistīto uzņēmumu bāzi;
- Prioritātie darbības reģioni – Latvija, Krievija, citas NVS valstis, EEZ valstis;
- Prioritārie darbības virzieni ir:
 - maksājumu karšu izsniegšana un pieņemšana POS terminālos un Internetā, sadarbojoties ar tādām pazīstamām organizācijām kā MasterCard, Visa, Tieto, First Data, Global Payment, izmantojot MasterCard acquiring licenci Eiropai un Visa acquiring licenci Eiropai, tādējādi nodrošinot pakalpojumus Interneta tirgotājiem visā Eiropā;
 - piesaistīto līdzekļu izvietošana finanšu instrumentos;
 - maksājumu kartēm piesaistītu kredītlīniju piešķiršana fiziskām personām;
 - juridisko personu kreditēšana ar mēreni konservatīvu riska pieeju, īpaši - apgrozāmo līdzekļu kreditēšana un transportēšanas plūsmu kreditēšana.

Risku pārvaldības stratēģija

Banka organizē savu darbību risku pārvaldīšanas jomā saskaņā ar LR Kredītiestāžu likuma, Eiropas Parlamenta un Padomes regulu un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvo aktu prasībām, kā arī vadoties pēc Bankas stratēģijas un citiem Bankas darbību reglamentējošiem dokumentiem.

Bankas risku pārvaldīšanas politika nosaka Bankas risku pārvaldīšanas mērķus, uzdevumus un principus Bankā, tās instrumentus. Bankas risku pārvaldīšanas politika pamatojas uz principu darboties bez zaudējumiem vai ar pieļaujamo zaudējumu līmeni, un ir orientēta uz optimālas attiecības starp Bankas komercdarbības virzienu ienesīgumu un uzņemto risku līmeni nodrošināšanu.

Politika paredz dažādu risku mazināšanas instrumentu izmantošanu, piemērojot katram riska veidam atbilstošāko.

Bankas risku pārvaldīšanas mērķis ir:

- izveidot un uzturēt tādu sistēmu Bankas risku identificēšanai un pārvaldīšanai, kas pēc iespējas samazinātu risku negatīvo ietekmi uz Bankas darbību un darbības rezultātiem;
- identificēt un noteikt tādu risku pieļaujamo līmeni, kas palīdzētu Bankai sasniegt tās darbības stratēģiskos mērķus;
- noteikt Bankas risku vadības sistēmas atbildības līmeņus un to funkcijas;
- noteikt risku vadības sistēmas struktūru un metodes;
- nodrošināt Bankas darbību regulējošo prasību izpildi.

Kārtējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesā Banka ir konstatējusi, ka tās pašreizējai un plānotajai darbībai piemītošie būtiskie riski ir kredītrisks, koncentrācijas risks, valsts risks, likviditātes risks, operacionālais risks, darbības atbilstības risks, stratēģijas un biznesa risks, atlikušais risks, tirgus risks, proti, pozīcijas risks un ārvalstu valūtas risks, procentu likmju risks, reputācijas risks, pārmērīgas sviras risks, sistēmiskais risks un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks. Tirgus risku izvērtēšanas ietvaros tika novērtēts arī norēķinu risks, kā risks, kam noteiktos apstākļos būtu jāreķina minimālā kapitāla pietiekamība.

Risku pārvaldības struktūra

Bankas Padome atbild par risku pārvaldīšanas sistēmas izveidi un efektīvu tās funkcionēšanu, kā arī apstiprina attiecīgās risku pārvaldības politikas un stratēģijas.

Bankas Valde ir atbildīga par Bankas Padomes apstiprināto risku pārvaldības stratēģiju un politiku īstenošanu.

Bankas Risku direktors:

- vada visaptverošu Bankas risku kontroles funkciju, kas ietver arī darbības atbilstības kontroli un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu;
- nodrošina Bankas risku pārvaldīšanas sistēmas uzraudzīšanu un pilnveidošanu;
- nodrošina Bankas darbības stratēģijas, Bankas darbībai būtisko pakalpojumu, jaunu pakalpojumu izstrādes vai izmaiņu veikšanas Bankas piedāvātajos pakalpojumos, Bankas struktūras, kopējā riska profila, kā arī noteikto ierobežojumu un limitu atbilstības Bankas risku stratēģijai regulāru novērtēšanu un neatbilstības gadījumā ziņošanu par tām Bankas Padomei, Valdei un citiem adresātiem saskaņā ar iekšējos normatīvajos dokumentos noteikto;
- nodrošina visaptverošas un skaidras informācijas par Bankas kopējo riska profilu, visiem būtiskajiem Bankas darbības riskiem un to atbilstību risku pārvaldības stratēģijai regulāru sniegšanu Bankas Padomei, Valdei un citiem adresātiem saskaņā ar iekšējos normatīvajos dokumentos noteikto;
- konsultē un sniedz atbalstu Bankas Padomei un Valdei Bankas darbības stratēģijas izstrādē, kā arī citu ar Bankas darbības riskiem saistītu lēmumu pieņemšanā.

Bankas Darbības nepārtrauktības nodrošināšanas komiteja regulāri identificē un novērtē Bankas darbības nepārtrauktību apdraudošos būtiskos riskus.

Bankas Kredītkomiteja izskata ar aizdevumiem saistītus jautājumus, izdara slēdzienus jebkurā jautājumā, kas saistīts ar Bankas aktivitātēm kredītriska darījumu jomā.

Bankas Aktīvu un pasīvu komiteja:

- uzrauga, plāno un vada Bankas likviditāti;
- uzrauga, plāno un vada Bankas procentu likmju risku;
- uzrauga, plāno un vada Bankas tirgus riskus;
- uzrauga, plāno un vada Bankas bilances un ārpusbilances struktūru;
- uzrauga un vada Bankas izaugsmi;
- uzrauga un vada parādu piedziņas un cedēšanas procesus;
- apstiprina Bankas korespondējošo kontu atvēršanu un slēgšanu;
- nosaka limitus ieguldījumiem Bankas finanšu instrumentu portfeļos;
- nosaka valstu riska limitus;
- nosaka Bankas tarifus.

Risku kontroles departaments veic Bankas darbībai būtisko risku identificēšanu un izstrādā šo risku pārvaldīšanas politikas un procedūras, nodrošina risku pārvaldīšanas politiku un procedūru, t.sk. noteikto limitu un ierobežojumu, ievērošanas kontroli, kā arī regulāri sniedz pārskatus Bankas Risku direktoram, Darbības nepārtrauktības nodrošināšanas komitejai, Aktīvu un pasīvu komitejai un Valdei, kuros iekļauj informāciju par Bankas darbībai piemītošajiem riskiem, kas Bankas Risku direktoram, Darbības nepārtrauktības nodrošināšanas komitejai, Aktīvu un pasīvu komitejai un Valdei ļauj pastāvīgi novērtēt riskus, kas ietekmē Bankas spēju sasniegt tās mērķus, un nepieciešamības gadījumā pieņemt lēmumus par atbilstošu korektīvo pasākumu veikšanu.

Bankas Resursu departaments atbild par Bankas aktīvu un saistību un vispārējās finanšu struktūras vadību, kā arī likviditātes riska ikdienas vadību, procentu likmju riska vadību, valūtas un tirgus risku, kā arī Bankas bilances struktūras un izaugsmes vadību, finanšu un kredītresursu resursu analīzi un to piesaistes plānošanu atbilstoši Bankas darbības stratēģiskajiem mērķiem.

Darbības atbilstības kontroles un metodikas departamenta pamatuzdevums Bankā ir darbības atbilstības riska identificēšana, novērtēšana un pārvaldīšana.

Iekšējā audita departaments regulāri pārbauda un novērtē Bankas darbības atbilstību tās risku pārvaldības stratēģijām, politikām un procedūrām, kā arī Bankas risku pārvaldības sistēmas darbības efektivitāti un ziņo Padomei par pārbaūžu rezultātiem.

Bankas struktūrvienību vadītāji un pārējie Bankas darbinieki apzinās savus pienākumus un atbildību risku ikdienas pārvaldīšanas procesā, savas kompetences ietvaros regulāri sniedz pārskatus Risku kontroles departamentam par noteikto limitu un ierobežojumu ievērošanu, kā arī savas kompetences ietvaros piedalās risku identificēšanā, ietekmes vērtējumā, būtiskuma noteikšanā.

Risku mērīšanas un vadības informācijas sistēma

Risku kvantitatīvo novērtēšanu Banka veic, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012) aprakstītajām standartizētajām un pamatrādītāju pieejām, kā arī Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 20.03.2009. normatīvajos noteikumos Nr. 38 „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi” aprakstītajām vienkāršotajām metodēm. Banka veic arī risku stresa testēšanu.

Bankas risku līmeņa kontrole pamatā tiek veikta Bankas izveidotās Agrās brīdināšanas sistēmas ietvaros, kas aptver Bankas apstiprinātos limitus un definē Bankas darbības stratēģijā noteiktajam mērenam risku līmenim atbilstošos katru risku raksturojošos parametrus. Kopējais risku līmenis tiek noteikts kā vidējais svērtais rādītājs no visiem komponentiem. Bankas Risku kontroles departaments apkopo, analizē un iesniedz Bankas Risku direktoram, Darbības nepārtrauktības nodrošināšanas komitejai, Aktīvu un pasīvu komitejai un Valdei atzinumu kopā ar paskaidrojošo informāciju par katra atsevišķā riska un kopējo risku līmeni reizi nedēļā. Gadījumā, ja kopējais riska līmenis vai kāda atsevišķa riska līmenis pārsniedz mērena riska līmeni, Risku kontroles departamentam ir pienākums par to nekavējoties ziņot Bankas valdei.

Risku mazināšana

Risku mazināšanā Banka lieto šādas metodes:

- Risku akceptēšana, kad Banka atzīst, ka šādi riski tās darbībai pastāv, bet nerīkojas, lai minimizētu to ietekmi, jo tie ir nebūtiski un to novēršanas izmaksas pārsniegtu ieguvumu;
- Izvairīšanās no riska; Banka veic potenciālo darījumu analīzi pirms to veikšanas un izvēlas neveikt pārlietu riskantus darījumus vai darbības;
- Riska varbūtības maiņa; Banka izmanto šo metodi ar attiecīgām risku stratēģijām, Bankas procedūrām, Bankas Agrās brīdināšanas sistēmas palīdzību šādiem riskiem: kredītriskam, operacionālajam riskam, tirgus cenu riskam, procentu likmju riskam, ārvalstu valūtu riskam, likviditātes riskam, informācijas tehnoloģiju riskam;
- Varbūtējo riska seku maiņa; Banka izmanto nodrošinājumus kredītriska mazināšanā, hedžēšanu ārvalstu valūtas riska mazināšanā, kā arī izveido darbības nepārtrauktības nodrošināšanas sistēmu;
- Riska sadalīšanai Banka izmanto apdrošināšanu un sindicētos darījumus; izvēloties risku sadalīšanu, Banka apzinās, ka šajā gadījumā vispārējais darījuma, darbības risku līmenis nemainās, samazinās tikai uz Banku attiecināmā daļa.

Koncentrācijas risks

Koncentrācijas risks rodas no liela apmēra riska darījumiem ar klientiem vai savstarpēji saistītu klientu grupām vai riska darījumiem ar klientiem, kuru kredībspēju nosaka viens kopīgs riska faktors (tautsaimniecības nozare, ģeogrāfiskais reģions, valūta, kredītriska mazināšanas instruments (vienveidīgs nodrošinājums vai viens nodrošinājuma devējs)).

Koncentrācijas riska pārvaldīšanas politika aptver Bankas kredītportfeli un citus Bankas aktīvus, ārpusbilances saistības, kā arī Bankas piesaistītos noguldījumus un saistības pret kredītiestādēm.

Koncentrācijas riska pārvaldīšanas pamatelementi ir koncentrācijas riska novērtēšana, darījumu partneru, tautsaimniecības nozaru, ģeogrāfisko reģionu un tirgu limitu noteikšana un kontrole.

Koncentrācijas riska papildus novērtēšanai Banka regulāri veic stresa testēšanu.

Kredītrisks

Kredītrisks ir zaudējumu rašanās risks gadījumā, ja Bankas aizņēmējs (parādnieks, debitors) vai darījuma partneris nespēs vai atteiksies pildīt saistības pret Banku atbilstoši līguma noteikumiem. Kredītrisks sastopams Bankas operācijās, kuras Bankai izveido prasības pret otro personu un kuras tiek atspoguļotas Bankas bilancē un ārpusbilancē. Kredītrisks rodas, kad Bankas līdzekļi,

pamatojoties uz noslēgto līgumu, tiek izsniegti, investēti vai citādā veidā nodoti lietošanai citām pusēm.

Kredītriska pārvaldīšanas mērķis ir noteikt Bankas kopējā kredītriska maksimāli pieļaujamo apmēru un nodrošināt ierobežojumu izpildi ikdienas Bankas darbībā.

Pašlaik Bankas darbība ir saistīta ar sekojošām operācijām, kurām piemīt kredītrisks:

- naudas līdzekļu izvietošana citās bankās;
- kredīti un kredītlinijas bankām;
- kredīti un kredītlinijas klientiem;
- garantijas vai galvojumu izsniegšana trešajām personām un citas iespējamās saistības klientu labā, ja klientam ir tiesības pieprasīt šo saistību izpildi;
- operācijas ar vērtspapīriem;
- dīlinga operācijas.

Kredītriska pārvaldīšanas sistēmā ietilpst darījumu partneru, aizņēmēju un emitentu kredītriska novērtēšanas metožu apstiprināšana, ierobežojumu kreditēšanas veidiem, investīcijām Bankas portfeļa vērtspapīros un kreditēšanai pēc apjomiem un termiņiem limitu noteikšana, aktīvu un ārpusbilances saistību regulāra novērtēšana, kā arī regulāru stresa testu veikšana.

Lēmumu pieņemšanai par aizdevumiem – to izsniegšanu, jebkuriem grozījumiem attiecībā uz Aizdevumiem Bankā ir šādi lēmumu pieņemšanas (Lēmējinstītūciju) līmeņi (sākot no zemākā):

- Individuālais;
- Kredītkomiteja;
- Bankas Valde;
- Bankas Padome (lēmumu saskaņošanai, ja lēmuma pieņemšanai nepieciešams augstāks Lēmējinstītūcijas līmenis nekā Bankas Valde).

Bankas Lēmējinstītūciju līmeņu maksimālos limitus apstiprina Bankas Padome.

Banka uzskata, ka lielākais kredītrisks piemīt kredītiem, prasībām pret kredītiestādēm un Bankas Līdz termiņa beigām turamo finanšu instrumentu portfelim.

Banka nosaka ierobežojumus viena darījumu partnera (savstarpēji saistītu darījumu partneru), tautsaimniecības nozares, ģeogrāfiskā reģiona, riska līmeņa un tirgus apmēram. Riskam pakļautie darījumi ar jebkuru darījumu partneri tiek pakļauti tālākiem ierobežojumiem, nosakot limitus. Banka kredītriska koncentrāciju analizē, vērtējot lielo riska darījumu attiecību pret pašu kapitālu. Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenācijām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (tālāk tekstā – ES regula Nr. 575/2013) noteiktajam Banka riska darījumu klasificē kā lielo riska darījumu, ja tas pārsniedz 10% no pašu kapitāla. Riska darījumu apmērs ar vienu klientu vai savstarpēji saistītu klientu grupu nedrīkst pārsniegt 25% no Bankas pašu kapitāla. Ja klients ir kredītiestāde vai ieguldījumu brokeru sabiedrība, vai savstarpēji saistītu klientu grupa, kuras sastāvā ir viena vai vairākas kredītiestādes vai ieguldījumu brokeru sabiedrības, un tā reģistrācijas valsts ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai tai pielīdzināma valsts (saskaņā ar Eiropas Komisijas 12.12.2014. īstenošanas lēmumā Nr. 2014/908/ES par dažu trešo valstu un teritoriju uzraudzības un regulējošo prasību līdzvērtīgumu, lai riska darījumiem piemērotu pieeju atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenācijām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012, noteiktajām prasībām), tad prasību kopsumma nedrīkst pārsniegt 95 procentus no Bankas pašu kapitāla. Ja šāds klients ir reģistrēts valstī, kas neatbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem, tad darījumu kopsumma nedrīkst pārsniegt 25 procentus no Bankas pašu

kapitāla. Finanšu pārskata periodā Banka ir ievērojusi minētās prasības.

Kredītriskam pakļauto finanšu aktīvu kvalitāti Banka nosaka, veicot debitoru (aizņēmēju) finansiālā stāvokļa rādītāju, darījumu partnera reputācijas un sadarbības pieredzes ar darījumu partneri analīzi, kā arī darījumu partneriem piešķirto starptautisko reitingu monitoringu.

Nepieciešamā nodrošinājuma veids un apjoms ir atkarīgs no klienta vai savstarpēji saistītu klientu grupas kredītriska novērtējuma. Nodrošinājuma veidi un vērtēšanas parametri ir noteikti kredītpolitikā un kredītu uzraudzības procedūrā. Galvenie nodrošinājuma veidi ir sekojoši: hipotēka, komerciālā ķīla, depozīti un vērtspapīri. Banka pieņem arī garantijas kā papildus (sekundāru) nodrošinājumu.

Zaudējumu notikumu pazīmes

Par zaudējumu notikumiem riska darījumiem Banka uzskata:

- darījuma partnera saistību izpildes (piemēram, aizdevuma pamatsummas vai procentu maksājumu) kavējumu vairāk nekā 15 dienas;
- darījuma partnera būtiskas finansiālās grūtības;
- darījuma līguma nosacījumu neievērošana;
- aizdevuma pārstrukturēšana;
- piešķirto līdzekļu neizmantošana līgumā noteiktajiem mērķiem;
- projekta realizācijas priekšnosacījumu neiestāšanās;
- ar Bankas darījumu partneri saistītās personas saistību, kas ietekmē darījuma partnera spēju pildīt kredītsaistības pret Banku, nepildīšana;
- nodrošinājuma vērtības samazināšanās gadījumos, kad saistību izpilde ir tieši atkarīga no nodrošinājuma vērtības.

Likviditātes risks

Likviditātes risks - risks, ka Banka ikdienā un/vai nākotnē nespēs savlaicīgi apmierināt juridiski pamatotas prasības bez ievērojamiem zaudējumiem, kā arī nespēs pārvarēt Bankas resursu un/vai tirgus apstākļu neplānotas izmaiņas, jo tās rīcībā nebūs pietiekams apjoms likvidu aktīvu.

Likviditātes krīzi var izraisīt tādi neprognozējami notikumi, kā ilgstoša naudas līdzekļu aizplūšana no Bankā atvērtajiem kontiem bez atbilstošas pretējās naudas plūsmas. Minētais process var rasties uzticības zaudēšanas, vai valsts mēroga krīzes, piemēram, valūtas krīzes gadījumā. Banka pārsvarā tiek pakļauta likviditātes riskam tajos gadījumos, kad tās aizņēmumu, aizdevumu, kapitāla un citu bilances aktivitāšu rezultātā pastāv nesamērība starp naudas plūsmām dažādos laika posmos (termiņstrukturās).

Likviditātes problēmas var arī izraisīt likviditātes trūkums finanšu instrumentu tirgū.

Likviditātes pārvaldīšanas mērķis - izvietot bankas aktīvus tā, lai jebkurā brīdī būtu nodrošināta tās kreditoru juridiski pamatoto prasību apmierināšana.

Likviditātes riska pārvaldīšanas metodes (pamatelementi) ir sekojošas:

- likviditātes rādītāja normatīva izpilde;
- noguldījumu piesaistīšanas ierobežojumu noteikšana;
- likviditātes stratēģijā noteikto limitu ievērošanas kontrole;
- likviditātes riska agrās brīdināšanas sistēma;
- likviditātes stresa testu veikšana un iegūto rezultātu analīze;

- likviditātes krīzes pārvarēšanas plāns.

Lai nodrošinātu Bankas likviditāti, Banka:

- regulāri novērtē un plāno aktīvu un pasīvu termiņstruktūru;
- uztur likvīdos aktīvus saistību izpildei pietiekamā apmērā;
- nodrošina, ka likviditātes rādītāja nozīme nevar būt mazāk par 60%;
- uztur likvīdo aktīvu summas un tekošo saistību summas negatīvo starpību ne lielāku kā 100% no Bankas pašu kapitāla apjoma;
- uztur likvīdo aktīvu un iespējamo finansējuma avotu kopsummu 110% apmērā no prognozējamās neto naudas plūsmas septiņām dienām;
- uztur stabilā finansējuma rādītāju lielāku par 100%;
- regulāri veic stresa testus un novērtē likviditātes rezerves pietiekamību.

Tirgus risks

Tirgus risks ir iespēja ciest zaudējumus bilances un ārpusbilances posteņu pārvērtēšanas dēļ, kas saistīta ar finanšu instrumentu, preču un preču atvasināto instrumentu tirgus cenas izmaiņām, kuras notiek valūtas kursu, procentu likmju izmaiņu u.c. faktoru ietekmē. Tirgus riski ir ārvalstu valūtas risks, pozīcijas risks, preču risks, norēķinu risks un darījuma partnera risks.

Banka neveido tirdzniecības portfeli, tās tirgus riski ir ārvalstu valūtas risks un netirdzniecības portfeļa procentu likmes risks, kā arī varbūtējs norēķinu risks.

Tā kā Bankai ir izveidots Pārdošanai pieejamo finanšu instrumentu portfelis vairāk kā 10% apmērā no tās aktīvu kopsummas, Banka novērtē, ka tādējādi arī pozīcijas risks jeb tirgus cenu risks Bankas darbībai ir būtisks.

Ārvalstu valūtas risks

Ārvalstu valūtu risks ir valūtas kursu izmaiņu iespējamā nelabvēlīgā ietekme uz Bankas ienākumiem/izdevumiem (un rezultātā pašu kapitālu) un Bankas ekonomisko vērtību. Ārvalstu valūtas kursu risks ir risks, kas saistīts ar zaudējumiem no pretējām ārvalstu valūtas kursu svārstībām. Darījumi ietver gan aktīva posteņos uzrādītos darījumus, gan ārpusbilances darījumus.

Risks ciest zaudējumus rodas tad, kad ārvalstu valūtas pozīcijas tiek pārvērtētas nacionālajā valūtā. Kad Bankai ir atklātā pozīcija ārvalstu valūtā, tad pārvērtēšanas process uzrāda vai nu peļņu, vai zaudējumus. Peļņa vai zaudējums ir starpības, kas radušās, izsakot nacionālajā valūtā tos aktīvus, saistības un kapitālu, kas veikti un uzskaitīti ārvalstu valūtā.

Ārvalstu valūtas riska pārvaldīšanas mērķis – mazināt ārvalstu valūtas kursu izmaiņu nelabvēlīgu ietekmi, minimizējot ārvalstu valūtu atklātā pozīcijas apmēru.

Banka apstiprinājusi šādus iekšējos limitus ārvalstu valūtu atklātām pozīcijām:

- atsevišķā ārvalstu valūtā - 5 procentus no pašu kapitāla;
- kopumā visās ārvalstu valūtās – 10 procentus no pašu kapitāla.

Bankas darbības pašreizējā attīstības līmenī Banka nerealizē stratēģiju turēt ārvalstu valūtas atklātu pozīciju ar mērķi saņemt ienākumu no spekulatīvas operācijas.

Lai novērtētu tās noteikto limitu atbilstību Bankas faktiskajām pozīcijām un situācijai valūtu tirgū, Banka regulāri veic stresa testus.

Pozīcijas risks

Pozīcijas risks ir iespēja ciest zaudējumus kāda parāda vērtspapīra vai kapitāla vērtspapīra pozīcijas pārvērtēšanas dēļ, mainoties attiecīgā vērtspapīra cenai. Pozīcijas risks izpaužas kā specifiskais un vispārējais risks.

Specifiskais risks ir iespēja ciest zaudējumus, ja parāda vērtspapīra vai kapitāla vērtspapīra cena mainīsies tādu faktoru dēļ, kas ir saistīti ar vērtspapīra emitentu vai atvasinātā finanšu instrumenta gadījumā ar personu, kura emitējusi vērtspapīru, kas ir atvasinātā finanšu instrumenta bāzes aktīvs.

Vispārējais risks ir iespēja ciest zaudējumus, ja vērtspapīra cena mainīsies tādu faktoru dēļ, kas ir saistīti ar procentu likmju izmaiņām (parāda vērtspapīru gadījumā) vai ar plašām izmaiņām kapitāla tirgū (kapitāla vērtspapīru gadījumā), kuras nav saistītas ar kādu konkrētu vērtspapīru emitentu.

Bankas Pārdošanai pieejamo finanšu instrumentu portfeļa pozīcijas risks tiek pārvaldīts, nosakot zaudējumu indikatoru („*stop loss*”) limitu katram atsevišķi iegādātam finanšu instrumentam un nosaka, ka finanšu instruments ir jāpārdod gadījumā, ja potenciālie zaudējumi no tā realizācijas sasniedz 25% no tā iegādes vērtības.

Nosakot „*stop loss*” limitu, Banka ierobežo varbūtību ciest pārmērīgus zaudējumus no finanšu instrumentu vērtības samazināšanās.

Norēķinu risks

Norēķinu risks ir risks, kam Banka ir pakļauta nepabeigtajos darījumos ar ārvalstu valūtu, vērtspapīriem vai precēm, izņemot repo darījumus, vērtspapīru vai preču aizdevumus vai aizņēmumus. Norēķinu risku veido norēķinu/piegādes risks un neapmaksāto piegāžu (*free deliveries*) risks.

Banka norēķinu/piegādes riska un neapmaksāto piegāžu riska kapitāla prasību aprēķina tikai tad un par tādu pārskata periodu, ja pārskata periodā Bankas informācijas sistēmas Intranet sadaļā Riski ir reģistrēts risku definīcijās minētajām pazīmēm atbilstošs gadījums vai gadījumi. Līdz pārskata perioda beigām šādi notikumi nav reģistrēti.

Procentu likmju risks

Procentu likmju risks ir procentu likmju izmaiņu iespējamā nelabvēlīgā ietekme uz Bankas ienākumiem/izdevumiem (un rezultātā pašu kapitālu) un Bankas ekonomisko vērtību. Procentu likmju riska rašanās avoti ir:

- cenu izmaiņu risks (*repricing risk*) jeb iespēja ciest zaudējumus, mainoties procentu likmēm un pastāvot atšķirībām aktīvu, pasīvu un ārpusbilances pozīciju atlikušajos vai procentu likmes pārskatīšanas termiņos;
- ienesīguma līknes risks (*yield curve risk*) jeb iespēja ciest zaudējumus negaidītu izmaiņu ienesīguma līknes slīpumā (*slope*) un aprisēs (*shape*) dēļ;
- bāzes risks (*basis risk*) jeb iespēja ciest zaudējumus, mainoties procentu likmēm finanšu instrumentiem ar vienādiem pārskatīšanas termiņiem, bet atšķirīgām bāzes likmēm;
- izvēles risks (*optionality risk*) jeb iespēja ciest zaudējumus, ja finanšu instruments tieši (iespējas līgumi) vai netieši (kredīti ar pirmstermiņa atmaksas iespēju, noguldījumi uz pieprasījumu) paredz Bankas klientam izvēles iespēju.

Procentu likmju riska pārvaldīšanas mērķis mazināt procentu likmju riska ietekmi uz Bankas bilanci un ienākumiem.

Procentu likmju riska novērtēšanai Banka regulāri novērtē un plāno pārceļošanas termiņstruktūru, aprēķina Bankas ekonomiskās vērtības samazinājumu nelabvēlīgu procentu likmju izmaiņas dēļ un nosaka procentu riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru.

Bankas procentu likmju riska novērtēšana balstās uz šādiem pamatprincipiem:

- Tiek novērtēta procentu likmju izmaiņu ietekme uz Bankas finanšu rezultātu un ekonomisko vērtību:
 - procentu likmju riska novērtēšana no ienākumu perspektīvas – īstermiņa perspektīvā tiek novērtēta procentu likmju izmaiņu ietekme uz tīrajiem procentu ienākumiem un citiem ar procentu likmēm saistītiem ienākumiem un izdevumiem;
 - procentu likmju riska novērtēšana no ekonomiskās vērtības perspektīvas – ilgtermiņa perspektīvā tiek novērtēta procentu likmju izmaiņu ietekme uz Bankas ekonomisko vērtību. Ar jēdzienu Bankas ekonomiskā vērtība apzīmē nākotnes tīrās naudas plūsmas pašreizējā vērtību, kas noteikta, diskontējot nākotnes naudas plūsmas ar pašreizējo tirgus procentu likmi.
- Tiek noteikts tekošais procentu likmju riska līmenis, kā arī identificētas situācijas, kad Bankas pakļautība procentu likmju riskam kļūst vai varētu kļūt pārmērīgi liela.
- Tiek novērtēti visi būtiskie ar aktīviem, saistībām un ārpusbilances posteņiem saistītie procentu likmju riski - pārceļošanas risks, ienesīguma līknes risks, bāzes risks un izvēles risks. Procentu likmju riska novērtēšana un pārvaldīšana tiek veikta, balstoties uz pārceļošanas termiņstruktūras starpības analīzi (*gap analysis*), ilguma analīzi (*duration analysis*) un simulācijas modeli (*simulation models*).

Simulācijas modeļa rezultātā tie iegūtas iespējamās izmaiņas Bankas ekonomiskajā vērtībā. Pie procentu likmju izmaiņām +/- 200 bāzes punktu apmērā visās valūtās samazinājums ekonomiskajā vērtībā nedrīkst pārsniegt 8% no Bankas pašu kapitāla.

Tiek noteikta arī procentu likmju riska ietekme uz Bankas peļņas un zaudējumu, kā arī pašu kapitālu, pieņemot, ka procentu likmes paralēli palielinās par 1 procentu (jeb 100 bāzes punktiem), un procentu likmju izmaiņas notiek perioda vidū. Ietekme uz pašu kapitālu tiek vērtēta, ņemot vērā iespējamās izmaiņas Bankas Pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu portfeli.

Bankas Resursu departaments pirms darījumu ar finanšu instrumentiem veikšanas (izņemot atvasinātos finanšu instrumentus) veic darījuma potenciālās ietekmes uz procentu likmju termiņstruktūru un Bankas ekonomisko vērtību novērtējumu.

Bankas Kredītu departaments darījumu projektu sagatavošanas laikā procentu likmes noteikšanai izmanto Bankas Procentu likmju noteikšanas vadlīnijas. Aizdevuma procentu likme tiek noteikta tā, lai segtu visas ar aizdevuma izsniegšanu saistītās izmaksas un kompensētu risku, ko uzņēmusies Banka, t.i.:

- procentu samaksu par aizņemtajiem līdzekļiem vai atlīdzības samaksu par citiem riska darījumiem;
- aizdevuma apkalpošanas izmaksas;
- iespējamo zaudējumu segšanu (riskā prēmiju);
- nodrošinātu peļņu.

Aizdevuma procentu likme (atlīdzība) konkrētam darījumam ir atkarīga no individuāla aizdevuma riska.

Lai novērtētu nelabvēlīgu izmaiņu procentu likmēs ietekmi uz Bankas darbības ienesīgumu un ekonomisko vērtību saspringtas tirgus situācijas gadījumā, Banka veic regulāru procentu likmju riska stresa testēšanu.

Operacionālais risks

Operacionālais risks - ir iespēja ciest zaudējumus neadekvātu vai neveiksmīgu Bankas iekšējo procesu norises rezultātā, cilvēku un sistēmas darbības, vai arī ārējo apstākļu ietekmes dēļ. Ar operacionālo risku saprot risku, ka var samazināties Bankas ienākumi/rasties papildus izdevumi (un rezultātā samazināties pašu kapitāla apmērs) kļūdu darījumos ar Klientiem/darījumu partneriem, informācijas apstrādē, neefektīvu lēmumu pieņemšanas, nepietiekamu cilvēkresursu, vai nepietiekamas ārējo apstākļu ietekmes plānošanas dēļ. Proti, informācijas tehnoloģiju riski un juridiskie riski tiek vērtēti operacionālā riska ietvaros.

Operacionālā riska pārvaldīšanas mērķis – operacionālā riska rašanas avotus identificēšana, pārvaldīšanas metožu noteikšana lai minimizētu Bankas iespējamus zaudējumus, kas varētu rasties operacionālā riska notikuma rezultātā.

Par operacionālā riska ikdienas identificēšanu ir atbildīgi visi Bankas darbinieki, un operacionālā riska pārvaldīšanas pamatelementi ir:

- operacionālā riska identifikācija;
- operacionālā riska pašnovērtēšana;
- operacionālā riska monitorings;
- operacionālā riska kontrole un minimizācija;
- operacionālā riska stresa testēšana.

Ja operacionālā riska notikuma zaudējumi pārsniedz 150,00 EUR vai viena veida notikumu biežums pārsniedz 5 gadījumus nedēļā, par šādiem gadījumiem nekavējoties tiek informēta Bankas valde.

Ja operacionāla riska zaudējumu kopējais gada apjoms, kas ir fiksēts Operacionālā riska notikumu un zaudējumu datu bāzē, pārsniedz 8% no Bankas pašu kapitāla, Risku kontroles departaments izvērtē nepieciešamību papildus kapitāla uzturēšanai neparedzētu operacionālā riska zaudējumu segšanai.

Biznesa un stratēģiskais risks

Biznesa un stratēģiskais risks ir risks, ka izmaiņas biznesa vidē un Bankas nespēja savlaicīgi reaģēt uz šīm izmaiņām, vai nepārdomāta/nepamatota Bankas ilgtermiņa darbības stratēģija, vai Bankas nespēja nodrošināt nepieciešamos resursus stratēģijas ieviešanai var nelabvēlīgi ietekmēt Bankas ienākumus/izdevumus (un pašu kapitāla apmēru).

Bankas biznesa un stratēģiskais risks riska pārvaldīšanas politika ir vērsta uz tādas stratēģijas riska pārvaldības sistēmas izveidi, kas ļautu Bankai savlaicīgi reaģēt uz izmaiņām biznesa vidē un savlaicīgi pieņemt nepieciešamos lēmumus.

Bankas stratēģijas riska pārvaldība ietver arī nepieciešamo resursu stratēģijas ieviešanai pietiekamības kontroli un Bankas darbības stratēģijas ietekmes uz Bankas ienākumiem, izdevumiem un pašu kapitāla apmēra plānošanu.

Bankas stratēģiskā plānošana pamatojas uz iespējami konservatīviem, pesimistiskiem makroekonomiskajiem pieņēmumiem.

Stratēģiskā plānošana tiek veikta, vienlaicīgi pārbaudot vairākus iespējamus Bankas darbības attīstības scenārijus, izmantojot Bankas rīcībā esošo iekšējo un ārējo informāciju par valsti, kurās Banka veic vai plāno veikt savu darbību, makroekonomisko rādītāju attīstību, Bankas darbību ietekmējošo nozaru iespējamo attīstību, Bankas darbību ietekmējošo nozaru iespējamo attīstību iespējamām izmaiņām atbilstības likumos, noteikumos un standartos, konkurentu darbību un citiem faktoriem, kas var būtiski ietekmēt Bankas mērķu sasniegšanu.

Bankas darbības stratēģijā tiek noteikti:

- darbības mērķi, t.sk. plānotais finansiālais stāvoklis, darbības veidi, mērķa tirgus, mērķa klienti;
- risku stratēģiju, t.sk. nosaka riskus, kurus Banka vēlas uzņemt, pieļaujamo risku līmeni, rīcību pieļaujamā risku līmeņa ievērošanas nodrošināšanai;
- kapitāla pietiekamības uzturēšanas stratēģiju, t.sk. nosaka ar Bankas plānoto darbību saistīto risku segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru, vēlamo kapitāla līmeni (kapitāla pietiekamības mērķus) un tā sasniegšanas plānu, kapitāla palielināšanas avotus.

Bankas Risku kontroles departaments veic stratēģiskā plānošanā izmantoto parametru un plānoto finanšu rezultātu salīdzināšanu ar faktiskajiem rādītājiem.

Sistēmiskais risks

Sistēmisks risks ir finanšu sistēmas darbības traucējumu risks, kam var būt ievērojama negatīva ietekme uz finanšu sistēmu un reālo ekonomiku. Tas ir risks, ka viena sistēmas dalībnieka nespēja izpildīt savas saistības izraisīs citu dalībnieku vai finanšu iestāžu nespēju noteiktajā laikā izpildīt savas saistības. Šāda situācija var radīt ievērojamas likviditātes vai kredīta problēmas, bet tas savukārt var apdraudēt finanšu tirgus stabilitāti.

Sistēmiskais risks tiek pārvaldīts stratēģijas un biznesa riska pārvaldīšanas politikas ietvaros un ņemts vērā, nosakot stresa testa scenārijus kredītriskam un vispārējo stresa testu scenārijus.

Valsts risks

Valsts risks vai valstu partnera risks ir iespēja ciest zaudējumus, ja Bankas aktīvi ir izvietoti valstī, kuras ekonomisko un politisko faktoru izmaiņu rezultātā Bankai var rasties problēmas atgūt savus aktīvus paredzētajā laikā un apjomā. Partneru un emitentu saistību nepildīšanu cēloņi galvenokārt ir valūtas devalvācija, nelabvēlīgas izmaiņas likumdošanā, jaunu ierobežojumu un barjeru radīšana un citi, tai skaitā *force majeure*, faktori.

Valstu riska pārvaldīšanas mērķis ir mazināt Bankas darbības risku, izvietojot aktīvus tādā veidā, lai ierobežotu pozīciju un darījumu, kas izvietoti ārpus Latvijas Republikas robežām, risku.

Katrai valstij, ar kuras rezidenti Banka nolemj veikt riska darījumus, tā nosaka maksimālus valstu riska limitus.

Valstu riska limiti tiek attiecināti uz visiem darījumiem ar citu valstu rezidenti.

Bankas Risku kontroles departaments regulāri seko līdzi juridiskai, sociālajai un politiskai situācijai Bankas interešu lokā ietilpstošajās valstīs. Maksimālie valstu riska limiti var tikt pārvērtēti un apstiprināti gadījumos, kad ir parādījusies jauna informācija par izmaiņām.

Darbības atbilstības risks

Darbības atbilstības risks ir risks, ka Bankai var rasties zaudējumi vai tai var tikt uzlikti tiesiski pienākumi, vai pret to var tikt piemērotas sankcijas, vai var pasliktināties tās reputācija, jo Banka neievēro vai pārkāpj atbilstības likumus, noteikumus un standartus.

Bankas darbības atbilstības riska pārvaldīšanai Bankas Darbības atbilstības kontroles un metodikas departaments:

- vismaz reizi gadā identificē un novērtē svarīgākās darbības atbilstības problēmas un izstrādā plānus to novēršanai,
- vismaz vienu reizi gadā Bankas valdei sniedz pārskatu (iekļaujot tajā informāciju, kas ļauj Bankas valdei un padomei novērtēt darbības atbilstības riska pārvaldīšanas efektivitāti) par iekšējās kontroles sistēmas darbību (darbības atbilstības riska pārvaldīšanu), izvērtējot tās efektivitāti un nepieciešamības gadījumā ierosinot veicamās izmaiņas tās efektivitātes uzlabošanai, ņemot vērā pārmaiņas Bankas darbībā un tās darbību ietekmējošajos ārējos apstākļos,
- ziņo Bankas valdei par būtiskām darbības atbilstības problēmām, kuru dēļ Bankai var rasties zaudējumi vai tai var tikt uzlikti tiesiski pienākumi, vai pret to var tikt piemērotas sankcijas, vai var pasliktināties tās reputācija,
- būtisku darbības atbilstības problēmu esamības gadījumā izstrādā plānu nekavējošai problēmas novēršanai un iesniedz to apstiprināšanai Bankas valdei,
- veic darbības atbilstības riska identificēšanu, dokumentēšanu un novērtēšanu, t.sk. nodrošinot, ka pirms jaunas darbības sākšanas (t.sk. pirms jaunu produktu, pakalpojumu, procedūru ieviešanas, pirms jaunu klientu vai sadarbības partneru apstiprināšanas) tiek identificēts ar šo darbību saistītais darbības atbilstības risks,
- informē Bankas struktūrvienības par atbilstības likumiem, noteikumiem un standartiem un izmaiņām tajos un nodrošina lai attiecīgās Bankas struktūrvienības kopā ar Juridisko departamentu veic nepieciešamās izmaiņas Bankas iekšējos normatīvajos dokumentos.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks ir risks, ka Banka var tikt iesaistīta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma finansēšanā.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu un terorisma finansēšanas novēršanas riska pārvaldībā piedalās visas Bankas struktūrvienības un darbinieki, kuriem šāds pienākums tieši vai pastarpināti izriet no Bankas iekšējo normatīvo dokumentu noteikumiem.

Bankas Klientu un finanšu darījumu atbilstības politikas un ar to saistīto prasību ieviešanu un izpildes kontroli bankā veic Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas

novēršanas departaments, sadarbojoties ar citām Bankas struktūrvienībām. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas departaments arī seko līdzi izmaiņām Latvijas Republikā spēkā esošajos normatīvajos aktos un labākajā praksē šīs politikas darbības jomā un nepieciešamības gadījumā uz to pamata piedāvā un izstrādā izmaiņas Bankas iekšējos normatīvajos aktos.

Atlikušais risks

Atlikušais risks ir risks, ka Bankas lietotās kredītriska mazināšanas metodes izrādās mazāk efektīvas nekā paredzēts.

Atbilstošie nodrošinājuma veidi, to prioritārā secība un konkrētās pieļaujamās aizdevuma vai darījuma summas apmērs no nodrošinājuma, kā arī citi nosacījumi tiek norādīti Bankas Kredītriska pārvaldīšanas (kreditēšanas) stratēģijā un Bankas padomē apstiprināmajās Kreditēšanas programmās. Ja Bankas Kredītriska pārvaldīšanas (kreditēšanas) stratēģijā un Kreditēšanas programmās nav noteikti pieļaujamie aizdevuma vai darījuma summas apmēri no atbilstošajiem nodrošinājuma veidiem, tad tos apstiprina Bankas valde.

Reputācijas risks

Reputācijas risks ir risks, ka Bankas klientiem, darījumu partneriem, akcionāriem, uzraudzības iestādēm un citām Bankas darbībā ieinteresētām personām (*stakeholders*) var izveidoties negatīvs viedoklis par Banku un tas var negatīvi ietekmēt Bankas spēju uzturēt esošās vai izveidot jaunas darījumu attiecības ar tās klientiem un citiem darījumu partneriem, kā arī negatīvi ietekmēt Bankas finansējuma pieejamību. Reputācijas riska notikumu rezultātā var palielināties citi Bankas darbībai piemītošie riski (kredītrisks, likviditātes risks, tirgus riski u.c.), un tas var negatīvi ietekmēt Bankas peļņu, kapitāla apmēru un likviditāti.

Reputācijas risks pēc savas būtības ir saistīts ar visiem Bankas darbībai piemītošajiem riskiem, tāpēc par tā pārvaldīšanu ikdienā savas kompetences ietvaros ir atbildīgs katrs Bankas darbinieks.

Kā galvenās reputācijas risku izraisošās jomas Banka identificē:

- darbības atbilstība;
- klientu apkalpošanas standartu ievērošana un pakalpojumu kvalitāte;
- informācijas tehnoloģiju drošība;
- noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska pārvaldība.

Pārmērīgas sviras risks

Pārmērīgas sviras risks ir risks, kas rodas no Bankas neaizsargātības, kuru izraisījusi faktiskā vai iespējama svira tās finansējuma struktūrā, kuras dēļ var būt nepieciešami neparedzēti korektīvi pasākumi attiecībā uz Attīstības stratēģiju, tostarp finanšu grūtību izraisīta aktīvu pārdošana, kas varētu radīt zaudējumus vai atlikušo aktīvu vērtības korekcijas.

Pārmērīgas sviras riska pieaugumu var radīt Bankas pašu kapitāla samazināšanās zaudējumu rezultātā, kā arī Bankas riska darījumu pārmērīga uzkrāšanās pret Bankas pašu kapitālu. Bankas pārmērīgas sviras risku raksturo sviras rādītājs un nesaskaņotība starp aktīviem un saistībām. Sviras rādītāju aprēķina, dalot Bankas pirmā līmeņa kapitālu ar visu aktīvu un ārpusbilances posteņu, kas nav atskaitīti, nosakot pirmā līmeņa kapitālu, riska darījumu vērtību summu un izsaka

procentos.

Sviras rādītāju aprēķina kā aritmētisko vidējo rādītāju no ikmēneša sviras rādītājiem ceturksnī.

Kapitāla pārvaldība

Bankas kapitāla pārvaldīšanas mērķis ir ārējo, t.i., Eiropas Komisijas, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas un SFPS, prasību ievērošana un kapitāla pietiekamības normatīvu uzturēšana, kā arī Bankas pašu kapitāla apmēra, elementu un to īpatsvara uzturēšana tādā apmērā, ka tas ir pietiekams Bankas pašreizējai un plānotajai darbībai piemītošo būtisko risku segšanai.

Kapitāla pietiekamības normatīvi atspoguļo tos kapitāla resursus, kas nepieciešami, lai Banka nodrošinātos pret kredītrisku, operacionālo un tirgus riskiem. Riska darījumu riska svērtā vērtības kredītriskam, darījumu partnera kredītriskam, atgūstamās vērtības samazinājuma riskam un neapmaksātās piegādes riskam aprēķinam Banka izmanto standartizēto pieeju un kopējās riska darījumu vērtības operacionālajam riskam aprēķinam - pamatrādītāja pieeju.

Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesā Banka aprēķina nepieciešamā kapitāla apmēru šādu risku segšanai:

- kredītriskam; Banka ir novērtējusi, ka kredītriska segšanai 2016. gadā jāuztur kapitāls vismaz stresa testu pamatscenārija rezultātu apmērā;
- operacionālajam riskam; nosakot nepieciešamā kapitāla apmēru Banka ņem vērā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenācijālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 aprakstīto pamatrādītāju pieeju aprēķināto kapitāla prasību, Bankas veiktā operacionālā riska pašnovērtējuma rezultātus, kā arī stresa testēšanas rezultātus;
- tirgus riskiem;
 - Banka pieņem, ka Bankai būs nepieciešams kapitāls ārvalstu valūtas riska segšanai stresa testu pamatscenārija rezultātu apmērā (ja mainās vienas valūtas kurss). Attiecīgā ārvalstu valūtas pozīcija tika reizināta ar atbilstošās ārvalstu valūtas kursa pret EUR pēdējo piecu gadu vidējo gada svārstīgumu, proti, 9.22%;
 - Banka regulāri, reizi mēnesī izvērtē, kā tirgus risku lielumu ietekmē finanšu instrumentu tirgus likviditāte. Visi Bankas Pārdošanai pieejamo finanšu instrumentu portfelī esošie finanšu instrumenti tika tirgoti likvīdos tirgos bez būtiskiem diskontiem. Ņemot vērā to, ka tuvākajos trijos gados Banka plāno būtiski palielināt Pārdošanai pieejamo finanšu instrumentu portfeli, saglabājot iespējami likvīdu portfeļa termiņstruktūru un kvalitāti, pieņemot, ka jauni ieguldījumi (to, kuru termiņš jau iestājies vai kuri ir pārdoti) tiks veikti līdzīga termiņa finanšu instrumentos, piesardzīgi izdarot pieņēmumus par šo ieguldījumu kvalitāti, Banka modelēja nepieciešamo kapitāla prasības apjomu;
 - norēķinu riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmērs saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenācijālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012, aprakstīto pieeju 31.12.2015. bija 0 euro, un Banka novērtē, ka nav nepieciešams atsevišķi uzturēt kapitālu šī riska segšanai.
- procentu likmju riskam netirdzniecības portfelī; Banka nosaka, ka tai būs nepieciešams kapitāla apmērs procentu likmju riska netirdzniecības portfelī segšanai vismaz tās stresa testu pamatscenārija rezultātu (0.78% no Bankas pašu kapitāla) apmērā;

- koncentrācijas riskam, Banka saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 20.03.2009. normatīvajos noteikumos Nr. 38 „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi” aprakstīto piemēro vienkāršoto metodi nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanai.

Kredītportfeļa koncentrācijas riska analīzes ietvaros, tiek veikta:

- individuālās koncentrācijas analīze,
- nozaru koncentrācijas riska analīze,
- nodrošinājuma koncentrācijas riska analīze,
- valūtas nesakrītības riska analīze.

Koncentrācijas riska segšanai nepieciešamā kapitāla kopējais apmērs tiek noteikts, summējot visu atsevišķi veikto aprēķinu rezultātus. Veicot individuālās koncentrācijas analīzi, Banka izvērtē visa kredītportfeļa riska darījumu koncentrāciju un Līdz termiņa beigām turamo finanšu instrumentu portfeli.

- noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskam; Banka saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 20.03.2009. normatīvajos noteikumos Nr. 38 „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi” aprakstīto piemēro vienkāršoto metodi nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanai;
- pārējiem riskiem; Kā pārējos riskus, kuriem būtu nepieciešams papildus kapitāla apmēra novērtējums, Banka saskaņā ar tās būtisko risku novērtējumu nosaka valsts risku, atlikušo risku, darbības atbilstības risku, reputācijas risku, pārmērīgas sviras risku, sistēmisko risku un stratēģijas un biznesa risku. Banka saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 20.03.2009. normatīvajos noteikumos Nr. 38 „Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi” aprakstīto piemēro vienkāršoto metodi nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanai, proti, Banka nosaka pārējo risku segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru 10 procentu apmērā no minimālo regulējošo kapitāla prasību kopsummā.

Banka kopējo nepieciešamā kapitāla apmēru nosaka, summējot visu risku, kuriem Banka nosaka kapitālu tās kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesā, segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru un kapitāla rezervi. Kapitāla rezerves apmērs tiek noteikts, pamatojoties uz Bankas veikto vispārējo stresa testu rezultātiem.

Kapitāla pietiekamības rādītājs Bankai 2016.gada 30.septembrī bija 24.13% (2015. gada 31. decembrī – 15.97%).

Bankas pārvaldāmā kapitāla apmērs pārsniedz kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesā novērtētā visu Bankai būtisko risku segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru, kā arī Bankas kapitāla mērķi, kas 2016. gadam noteikts 16% apmērā.

Banka lieto Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenācijām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 noteikto pašu kapitāla definīciju un pašu kapitāla apmēra aprēķināšanas kārtību, kas atbilstoši Bankas rīcībā esošajiem instrumentiem ietverta Bankas Pašu kapitāla un pašu kapitāla prasību aprēķināšanas procedūrā. Proti, aprēķinā izmantojamo kapitālu veido pašu kapitāla pirmā līmeņa elementi, kas ietver apmaksāto pamatkapitālu, rezerves kapitālu, nesadalīto peļņu, ieskaitot pārskata gada peļņu, kas nav paredzēta dividenžu izmaksai, atskaitot pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu pārvērtēšanas negatīvo rezervi un nemateriālos aktīvus.

Bankas iekšējais dokuments, kas attiecas uz Bankas kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu ir Iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa politika.

Bankas akcionāri

	Balsstiesīgo akciju skaits	Līdzdalība apmaksātā pamatkapitālā (%)	Apmaksātais pamatkapitāls EUR`000
SIA “Mono”(Latvija)	13 000 000	100%	13 000

Bankas Vadība**Bankas Padome 2016.gada 30.septembrī**

Padomes priekšsēdētājs	Biomins Kajems
Padomes priekšsēdētāja vietnieks	Mihails Uļmans
Padomes loceklis	Aleksandr Plotkin

Bankas Valde 2016.gada 30.septembrī

Valdes priekšsēdētājs	Boriss Ulmans
Valdes loceklis	Arnis Kalveršs
Valdes loceklis	Jurijs Svirčenkovs

Bankas finanšu pārskati**Bilances pārskats****2016.gada 30.jūnijā (pārskata perioda pēdējais datums)**

Pozīcijas nosaukums	30.09.2016. (neauditēts)	31.12.2015. (auditēts)
Kase un prasības pret Latvijas banku	26 919	13 115
Prasības pret nesaistītām kredītiestādēm	18 337	52 086
Tirdzniecības nolūkā turēti finanšu aktīvi	2	6
Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	33 078	49 835
Kredīti un debitoru parādi	41 889	45 585
Līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi	73 100	50 205
Uzkrātie ienākumi un nākamo periodu izdevumi	78	287
Pamatlīdzekļi	6 943	7 070
Nemateriālie aktīvi	403	451
Pārējie aktīvi	10 203	1 877
Kopā aktīvi	210 952	220 517
Saistības pret nesaistītām kredītiestādēm	5	-
Tirdzniecības nolūkā turētas finanšu saistības	-	2
Amortizētajā iegādes vērtībā vērtētās finanšu saistības:	174 393	194 985
<i>noguldījumi</i>	<i>174 393</i>	<i>194 985</i>
Uzkrātie izdevumi un nākamo periodu ienākumi	1 765	737
Nodokļu saistības	298	517
Uzkrājumi nedrošiem aktīviem	534	502
Pārējās saistības	5 102	2 397
Kopā saistības	182 097	199 140
Kapitāls un rezerves	28 855	21 377
Kopā kapitāls, rezerves un saistības	210 952	220 517
Ārpusbilances posteņi	3 981	3 445
Iespējamās saistības	948	1 294
Ārpusbilances saistības pret klientiem	3 033	2 151

Peļņas vai zaudējumu aprēķins
2016.gada 30.septembrī (pārskata perioda pēdējais datums)

Pozīcijas nosaukums	Pārskata gada janvāris- septembris (neauditēts)	Iepriekšējā pārskata gada janvāris- septembris (neauditēts)
Procentu ienākumi	4 321	3 810
Procentu izdevumi	(916)	(567)
Komisijas naudas ienākumi	14 452	8 634
Komisijas naudas izdevumi	(7 194)	(3 881)
Neto peļņa/(zaudējumi) no tirdzniecības nolūkā turētajiem finanšu aktīviem un finanšu saistībām	331	(445)
Neto realizētā peļņa/(zaudējumi) no pārdošanai pieejamajiem finanšu aktīviem	5 680	96
Ārvalstu valūtu tirdzniecības un pārvērtēšanas peļņa/(zaudējumi)	1 218	1 080
Pārējie ienākumi	181	131
Pārējie izdevumi	(2 703)	(1 679)
Administratīvie izdevumi	(3 929)	(3 171)
Nolietojums	(249)	(239)
Uzkrājumu veidošanas rezultāts	(58)	(7)
Pārskata perioda peļņa pirms uzņēmuma ienākuma nodokļa aprēķināšanas	11 134	3 762
Uzņēmuma ienākuma nodoklis	(1 454)	(363)
Pārskata perioda peļņa	9 680	3 399

Ieguldījumi finanšu aktīvos**Līdz termiņa beigām turētie finanšu aktīvi**
2016.gada 30.septembrī (pārskata perioda pēdējais datums)

	30.09.2016 (neauditēts)			31.12.2015 (auditēts)		
	Bilances vērtība	% no pašu kapitāla	Patiesā vērtība	Bilances vērtība	% no pašu kapitāla	Patiesā vērtība
Centrālo valdību parāda vērtspapīri	23 099	x	25 743	22 055	x	24 457
Latvija	16 615	67.65	18 924	17 768	125.67	20 193
Lietuva	4 326	17.62	4 644	4 287	30.32	4 264
Pārējās valstis	2 158	8.79	2 175	-	-	-
Kredītiestāžu parāda vērtspapīri	32 683	x	33 243	20 633	x	20 369
Brazīlija	2 068	8.42	2 054	2 109	14.92	1 897
Zviedrija	1 819	7.41	1 848	1 856	13.13	1 854
AAE	3 635	14.80	3 713	3 731	26.39	3 738
Kanāda	1 800	7.33	1 822	1 857	13.14	1 851
Nīderlande	1 822	7.42	1 844	1 861	13.16	1 859
Ķīna	1 898	7.73	1 989	1 992	14.09	2 040
Lielbritānija	6 294	25.63	6 410	2 104	14.88	2 032
ASV	8 985	36.59	9 188	2 802	19.82	2 779
Pārējās valstis	4 362	17.76	4 375	2 321	16.42	2 319
Privāto nefinanšu sabiedrību parāda vērtspapīri	17 318	x	17 895	7 517	x	7 594
Latvija	1 799	7.32	1 854	1 762	12.46	1 834
Ķīna	1 816	7.39	1 857	1 849	13.08	1 856
Indija	1 856	7.56	1 894	1 895	13.40	1 896
Igaunija	3 504	14.27	3 768	2 011	14.22	2 008
Polija	4 100	16.69	4 145	-	-	-
Pārējās valstis	4 243	17.28	4 377	-	-	-
Līdz termiņa beigām turēto finanšu aktīvu tīrā vērtība	73 100	x	76 881	50 205	x	52 420

Pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi
2016.gada 30.septembrī (pārskata perioda pēdējais datums)

	30.09.2016 (neauditēts)			31.12.2015 (auditēts)		
	Bilances vērtība	% no pašu kapitāla	Pārvēr- tēšanas rezerve	Bilances vērtība	% no pašu kapitāla	Pārvēr- tēšanas rezerve
Centrālo valdību parāda vērtspapīri	7 184	x	5	11 959	x	32
Latvija	-	-	-	1 893	13.39	58
ASV	7 184	29.25	5	10 066	71.20	(26)
Kredītiestāžu parāda vērtspapīri	16 076	x	216	14 385	x	(73)
Zviedrija	-	-	-	4 579	32.39	(18)
ASV	-	-	-	1 857	13.13	6
Krievija	-	-	-	1 744	12.33	(46)
Nīderlande	2 507	10.21	5	2 116	14.97	(2)
Polija	3 959	16.12	63	1 535	9.33	(33)
Kanāda	2 693	10.97	3	-	-	-
Pārējās valstis	6 917	28.17	145	2 554	19.59	20
Citu finanšu institūciju parāda vērtspapīri	6 733	x	2	12 837	x	(43)
Lielbritānija	2 240	9.12	2	4 575	32.36	(20)
ASV	4 493	18.30	-	8 262	58.44	(23)
Privāto nefinanšu sabiedrību parāda vērtspapīri	2 123	8.64	80	5 801	41.03	(302)
Citu finanšu institūciju akcijas	962	x	962	4 853	x	4 853
Lielbritānija	-	-	-	4 853	34.33	4 853
ASV	962	3.92	962	-	-	-
Kopā pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi	33 078	x	1 265	49 835	x	4 467

Pašu kapitāla un kapitāla pietiekamības rādītāju aprēķina kopsavilkuma pārskats
2016.gada 30.septembrī (pārskata perioda pēdējais datums)

N.p.k.	Pozīcijas nosaukums	30.09.2016 (neauditēts)	31.12.2015 (auditēts)
1.	Pašu kapitāls (1.1.+1.2.)	24 558	14 138
1.1.	Pirmā līmeņa kapitāls (1.1.1.+1.1.2.)	24 558	14 138
1.1.1.	Pirmā līmeņa pamata kapitāls	24 558	14 138
1.1.2.	Pirmā līmeņa papildu kapitāls	-	-
1.2.	Otrā līmeņa kapitāls	-	-
2.	Kopējā riska darījumu vērtība (2.1.+2.2.+2.3.+2.4.+2.5.+2.6.+2.7.)	101 793	88 541
2.1.	Riska darījumu riska svērtā vērtība kredīriskam, darījumu partnera kredīriskam, atgūstamās vērtības samazinājuma riskam un neapmaksātās piegādes riskam	85 427	77 068
2.2.	Kopējā riska darījumu vērtība norēķiniem/piegādei	-	-
2.3.	Kopējā riska darījumu vērtība pozīcijas riskam, ārvalstu valūtas riskam un preču riskam	527	684
2.4.	Kopējā riska darījumu vērtība operacionālajam riskam	15 839	10 789
2.5.	Kopējā riska darījumu vērtība kredīta vērtības korekcijai	-	-
2.6.	Kopējā riska darījumu vērtība, kas saistīta ar lielajiem riska darījumiem tirdzniecības portfelī	-	-
2.7.	Citas riska darījumu vērtības	-	-
3.	Kapitāla rādītāji un kapitāla līmeņi		
3.1.	Pirmā līmeņa pamata kapitāla rādītājs (1.1.1./2. *100)	24.13 %	15.97 %
3.2.	Pirmā līmeņa pamata kapitāla pārpalikums (+)/ deficīts (-) (1.1.1.-2. *4.5%)	19 977	10 154
3.3.	Pirmā līmeņa kapitāla rādītājs (1.1./2. *100)	24.13 %	15.97 %
3.4.	Pirmā līmeņa kapitāla pārpalikums (+)/deficīts (-) (1.1.-2. *6%)	18 450	8 826
3.5.	Kopējais kapitāla rādītājs (1./2. *100)	24.13 %	15.97 %
3.6.	Kopējais kapitāla pārpalikums (+)/ deficīts (-) (1.-2. *8%)	16 415	7 055
4.	Kopējo kapitāla rezervju prasība (4.1.+4.2.+4.3.+4.4.+4.5.)	2.5 %	2.5 %
4.1.	Kapitāla saglabāšanas rezerve (%)	2.5	2.5
4.2.	Iestādei specifiskā precikliskā kapitāla rezerve (%)	-	-
4.3.	Sistēmiskā riska kapitāla rezerve (%)	-	-
4.4.	Sistēmiski nozīmīgas iestādes kapitāla rezerve (%)	-	-
4.5.	Citas sistēmiski nozīmīgas iestādes kapitāla rezerve (%)	-	-
5.	Kapitāla rādītāji, ņemot vērā korekcijas		
5.1.	Uzkrājumu vai aktīvu vērtības korekcijas apmērs, piemērojot speciālo politiku pašu kapitāla aprēķina vajadzībām	-	-

Pašu kapitāla un kapitāla pietiekamības rādītāju aprēķina kopsavilkuma pārskats (turpinājums)

5.2.	Pirmā līmeņa pamata kapitāla rādītājs, ņemot vērā 5.1. rindā minētās korekcijas apmēru	24.13%	15.97%
5.3.	Pirmā līmeņa kapitāla rādītājs, ņemot vērā 5.1. rindā minētās korekcijas apmēru	24.13%	15.97%
5.4.	Kopējais kapitāla rādītājs, ņemot vērā 5.1. rindā minētās korekcijas apmēru"	24.13 %	15.97 %

Likviditātes rādītāja aprēķins

2016.gada 30.septembrī (pārskata perioda pēdējais datums)

N.p.k.	Pozīcijas nosaukums	30.09.2016 (neauditēts)	31.12.2015 (auditēts)
1.	Likvidie aktīvi (1.1.+1.2.+1.3.+1.4.)	142 324	153 328
1.1.	Kase	3 441	2 652
1.2.	Prasības pret Latvijas Banku	23 478	10 463
1.3.	Prasības pret maksātspējīgām kredītiestādēm	14 832	48 889
1.4.	Likvidie vērtspapīri	100 573	91 324
2.	Tekošās saistības (ar atlikušo termiņu līdz 30 dienām) (2.1.+2.2.+2.3.+2.4.+2.5.+2.6.)	144 118	165 943
2.1.	Saistības pret kredītiestādēm	5	-
2.2.	Noguldījumi	132 248	159 934
2.3.	Emitētie parāda vērtspapīri	-	-
2.4.	Nauda ceļā	3 349	-
2.5.	Pārējās tekošās saistības	4 793	2 794
2.6.	Ārpusbilances saistības	3 723	3 215
3.	Likviditātes rādītājs (1.:2.) (%)	98.76	92.40
4.	Minimālais likviditātes rādītājs	30%"	30%"

Bankas darbības rādītāji

2016.gada 30.septembrī (pārskata perioda pēdējais datums)

Pozīcijas nosaukums	Pārskata gada janvāris- septembris	Iepriekšējā pārskata gada janvāris- septembris
Kapitāla atdeve (ROE) (%)	52.0	31.16
Aktīvu atdeve (ROA) (%)	6.0	2.75

* * * * *